

Medicatie via sonde

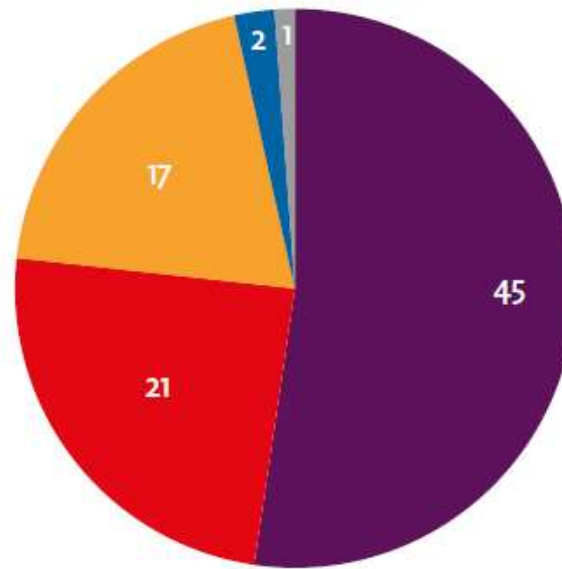
Judy van Gelder, pharmacy practitioner
PEG Symposium

DOEL

- Voorkomen van verstopping van sonde door geneesmiddelen
- Verwerken van geneesmiddelen zodat ze via de sonde kunnen worden toegediend, en werking gewaarborgd blijft
- Ondervangen van interacties van geneesmiddelen met sondevoeding
- Risico's voor patiënt en verpleegkundigen

Onderzoek uit Tilburg

Orale medicatie geslikt langs de sonde

Zonder orale medicatie

Orale medicatie toegediend via de sonde

Orale medicatie deels geslikt langs de sonde en deels toegediend via de sonde

Patiënt overleden

ALGEMEN NASLAG

- Kennisbank
- SPC of IB tekst
= uitgebreide bijsluiter

5 resu
Gesel

☐ Zoë
☐ To

[Enale](#)
▶ Oralie

[Mei](#)
▶ Oralie

[April](#)
▶ Oralie

[Maar](#)
▶ Oralie

[Febr](#)

Informatorium Medicamentorum (15) ▼

Medicatiebewaking (391) ▼

Prijs en logistiek (63) ▼

Productzorg (5) ▼

Bron

- ▶ Dermatica op recept (0)
- ▶ KNMP Farmanco (0)
- ▶ LNA-mededelingen (1)
- ▶ LNA-procedures productzorg (0)
- ▶ Medische hulpmiddelen (0)
- ▶ Oralie VTGM (4)
- ▶ Parenteralia VTGM (0)

Bereiding (7) ▼

Zelfzorg (0) ▼

NASLAG SJD

I-prova = afgestemd op assortiment SJD:

- Orale medicatie bij sondevoeding en/of slikproblemen
- Orale medicatie bij sondevoeding en/of slikproblemen: adviezen (=overzicht ziekenhuis assortiment)

Algemene tips verwerken medicatie

- Vermijd fijn malen zoveel mogelijk

Voorkeur uiteen laten vallen in handwarm water

- Vermijd fijn malen of uiteen laten vallen in water van meerdere middelen tegelijk

Chemische reactie

- Vochtbeperking en veel soorten geneesmiddelen:
- Veel vaste stof in weinig water grotere kans op verstopping
- Volume verkleinen van 20 naar 10 ml
- grote tabletten malen
- altijd 20 ml naspoelen: voorkomen reactie sonde en sondevoeding
- vochtbalans registreren

-
- Gebruik alternatieven b.v. zetpillen, dranken, injectie vloeistof via sonde

Dosering kan anders zijn.

- Niet toevoegen aan sonde
- Sondevoeding stopzetten tijdens toediening
- Direct na klaarmaken toedienen

Voorkomen groei micro-organisme

Voorkomen ontleding b.v. amlodipine / licht

GENEESMIDDEL VORMEN

“Gewone” tabletten

- Uiteen laten vallen in water (snel)
- Fijn malen mengen met water tot papje
- **Film omhuld** is niet altijd gereguleerde afgifte of maagsapresistent. Suikerlaagje als smaakverhulling. Fijn malen

GENEESMIDDEL VORMEN

“Gewone” capsules

- Hard:
Openen, poeder mengen met water tot papje
Inhoud niet malen (kan ook onwenselijk zijn)

Slechte smaak!!

- Zacht: Oplossen in warm water

GENEESMIDDEL VORMEN

Bruistabletten

- Bevatten koolzuur
- In enkele minuten goed uit laten bruisen, anders wordt koolzuur toegediend

GENEESMIDDEL VORMEN

Vloeibare toedienvormen

- Dranken, suspensie en druppels

Nadeel: - Groot volume

-Stroperig evt. verdunnen met water

-Bevatten soms veel suiker of sorbitol

- Injectie vloeistof oraal geven m.b.v. filternaald opzuigen

GENEESMIDDEL VORMEN

Tabletten/capsules met gereguleerde afgifte

- MGA, SR, ZOC, OROS, LA, XR, CHRONO, HBS, MUPS, SUSTET
- 2-3x hoeveelheid van een gewone tablet
- Doseerfrequentie lager
- Na fijn malen:
 - Vertraagde afgifte systeem gaat verloren
 - Hogere kans op bijwerkingen en toxiciteit
- Alternatief: gewoon preparaat dosering per keer en frequentie aanpassen

GENEESMIDDEL VORMEN

Maagsapresistente tabletten/capsules

- Doel coating: bescherming geneesmiddel en maagwand. Voorkomt uiteen vallen in de maag.
- Na fijn malen is het geneesmiddel niet beschermd tegen maagzuur en/of pancreasenzymen. Kans op onder dosering, niet werkzaam.
- Na fijn malen vindt irritatie van het maagslijmvlies plaats. Gastroïntestinale bijwerkingen.
- Bij een duodenum sonde mogen deze middelen wel fijn gemalen worden

RISICOVOLLE STOFFEN

RISICO wordt bepaald door de toxiciteit van de stof en de duur waaraan iemand aan dat middel wordt bloot gesteld.

Blootstelling vermijden

- Indien mogelijk fijn malen of openen van capsule voorkomen, voorkeur spuitmethode
- Handschoenen dragen (altijd), disposable onderlegger
- Gebruikte spuit afsluiten en weg gooien
- Naspoelen met schone spuit
- Inademen voorkomen

RISICOVOLLE STOFFEN

Reproductie toxische stoffen

- Giftig voor de voortplanting
- Zwanger of kinderwens: Handschoenen dragen, uit de verpakking halen.

NIET MALEN!!

Niet zwanger: mag wel malen.

- B.v. finasteride, thalidomide en lithiumcarbonaat

RISICOVOLLE STOFFEN

Kankerverwekkende/mutagene stoffen

- Risico voor iedereen
- Blootstelling absoluut vermijden
- Cytostatica

Sensibiliserende stoffen

- Kunnen een overgevoeligheid veroorzaken
- Blootstelling met de huid voorkomen
- Antibiotica

INVLOED VOEDING/SONDEVOEDING

- Opname geneesmiddel kan beïnvloed worden
- Geneesmiddel kan een negatieve invloed hebben op de stabiliteit van de sondevoeding
 - Invloed op PH m.n. stropen en zure vloeistoffen
 - Klonteren
 - Verandering viscositeit

STAKEN SONDEVOEDING

- Sondevoeding staken 1 uur voor tot 2 uur na toedienen medicatie.
!!bij laag gedoseerde sterk werkzame geneesmiddelen
- Indien stoppen sondevoeding niet mogelijk is, is de werking van het geneesmiddel waarschijnlijk verminderd
- Indien sondevoeding vaak gestopt moet worden moet de inloopsnelheid aangepast worden om de hoeveelheid SV per dag te halen

MEERDERE GENEESMIDDELEN

- Kocher plaatsen
- Sonde doorspuiten met 20 ml water
- Spuit het geneesmiddel door de sonde
- Sonde naspoelen met 5 ml water
- Spuit omspoelen
- Na toedienen laatste geneesmiddel sonde met 20 ml water doorspoelen
- Kocher verwijderen

SCHOON MAKEN

ALTERNATIEVEN

WERKWIJZE SJD

- Verpleegkundige maakt order aan, medicatie via sonde of malen
- Indien van toepassing zal de ziekenhuis apotheek de medicatie orders wijzigen
- Verpleegkundige geeft aan de ziekenhuis apotheek door als sonde gestaakt wordt.

VERSTOPTE VOEDINGSSONDE

- Sonde krachtig doospoelen met 20 ml lauwwarm kraanwater
- Sonde doospoelen met **maximaal 20 ml** natriumbicarbonaat 4,2%,
- Bij voortdurende verstopping: sonde verwijderen en nieuwe inbrengen
- Zo nodig voedingsverpleegkundige consulteren

VERSTOPTE VOEDINGSSONDE

Wat mag er niet?

- Nooit een voerdraad gebruiken
- Geen stoffen gebruiken die eiwitten denatureren b.v. acetylcysteine, spa rood, cola

SAMENVATTING

- Raadpleeg I-Prova of kennisbank voor instructies en alternatieven
- Draag handschoenen
- Voorkeur uiteen laten vallen in spuit
- Niet meerdere geneesmiddelen bij elkaar
- Direct na bereiden toedienen (niet langzaam)
- Niet mengen met sondevoeding
- Doorspoelen 20 ml handwarm water

VRAGEN??

Bel de (ziekenhuis) apotheek

